

Dnr: KS.2023.507

Riktlinje för säkerhetsskydd i Värnamo kommun

Detta dokument innehåller inga
sekretessbelagda eller
säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter

Reglemente

Kommunala beslut som utöver kommunallag och andra författningar styr och reglerar kommunala verksamheter. Innefattar Nämndreglementen, Delegeringsordningar, Bolagsordningar, Ägardirektiv, Föreskrifter, Kommunala taxor och avgifter.

Policy

Anger principer och värdegrundsbaserat förhållningssätt och tjänar som vägledning inom det aktuella området.

Plan

Beskriver strategier för arbetet med utvecklingen av Värnamo som kommun, och utvecklingsarbete inom kommunens organisation.

Åtgärdsplan

Anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar.

Riktlinje

Beskriver hur förvaltning bedriver den befintliga verksamheten, eller ett visst område, så att den bedrivs effektivt och med god kvalitet.

Fastställd av: Kommundirektören

Dokumentet gäller från: 2023-12-23

Dokumentet gäller för: Värnamo kommuns säkerhetsskyddsorganisation

Dokumentansvarig: Säkerhetsskyddschef, Kommunledningsförvaltningen

Innehåll

Riktlinje för säkerhetsskydd i Värnamo kommun.....	1
1. Bakgrund	4
2. Syfte.....	4
3. Organisation och ansvar	4
3.1. Kommundirektören	4
3.2. Säkerhetsskyddschef	4
3.3. Signalskyddschef	5
3.4. Förvaltningarna/Avdelningarna/Enheterna.....	5
3.5. Kommunalägda bolag	5
3.6. Tillsynsmyndighet.....	5
4. Systematiskt säkerhetsskyddsarbete.....	6
5. Säkerhetsskydd	7
5.1. Skyddsvärden.....	7
5.1.1. Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.....	7
5.1.2. Anläggningar, objekt, system egendom och andra tillgångar	7
5.1.3. Säkerhetskänslig verksamhet som omfattas av ett internationellt förpliktigande	7
5.2. Hot	7
5.3. Säkerhetsskyddsåtgärder	8
5.3.1. Informationssäkerhet.....	8
5.3.2. Fysisk säkerhet	9
5.3.3. Personalsäkerhet.....	9
6. Sekretess/tystnadsplikt.....	9
7. Säkerhetsskyddsanalys med åtgärdsplanering.....	9
8. Regelverk.....	10
9. Ansvarig.....	11
10. Uppföljning	11

Bilagor

Bilaga A: Säkerhetsskyddsanalys

Bilaga B: Hantering av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter

Bilaga C: Fysisk säkerhet

Bilaga D: Personalsäkerhet

Bilaga E: Exponering och säkerhetsskyddsavtal

Bilaga F: Utbildning, kontroll och tillsyn

1. Bakgrund

Säkerhetsskydd omfattar de verksamheter och uppgifter som är av vikt för Sveriges säkerhet och som ska skyddas mot terrorism, sabotage, spioneri eller andra grova brott som kan påverka säkerheten, exempelvis grovt rån.

Riktlinje för säkerhetsskydd är tillika kommunens säkerhetsskyddsplan och redogör för Värnamo kommuns uppdrag inom säkerhetsskydd. Utöver riktlinjen finns det en dokumenterad säkerhetsskyddsanalys med tillhörande åtgärdsplanering, som uppdateras årligen, och en signalskyddsinstruktion.

Alla verksamheter, förbund och bolag som kommunen har ett huvudmannaskap för innefattas i kommunens säkerhetsskyddsarbete. Kommunala bolag eller förbund som är egna juridiska personer, det vill säga har eget organisationsnummer, ansvarar dock för sitt eget säkerhetsskydd.

2. Syfte

Syftet med kommunens säkerhetsskydd är att säkerställa att kommunen har ett säkerhetsskydd inom personalsäkerhet, fysiskt skydd och informationssäkerhet, för att skydda säkerhetskänsliga verksamheter och uppgifter som vid skada, förlust eller förvanskning skulle kunna generera stora negativa konsekvenser för Sveriges säkerhet.

3. Organisation och ansvar

I Värnamo kommun är säkerhetsskyddet organiserat i en säkerhetsskyddsorganisation med bland annat kommundirektören, en utsedd säkerhetsskyddschef, biträdande säkerhetsskyddschef och signalskyddschef med flera.

3.1. Kommundirektören

Kommundirektören är som högste tjänsteperson inom kommunen ansvarig för att säkerhetsskyddet bedrivs enligt säkerhetsskyddslagen. Kommundirektör antar *Säkerhetsskyddsanalysen* och *Riktlinje för säkerhetsskydd i Värnamo kommun*.

3.2. Säkerhetsskyddschef

Säkerhetsskyddschefen är i funktionen är direkt underställd kommundirektören.

Säkerhetsskyddschefen ska tillse att säkerhetsskyddet finns, är tillräckligt och fungerar samt rapporterar status och behov till Kommundirektören.

Säkerhetsskyddschefen ska:

- samordna säkerhetsskyddet i kommunen
- ansvara för säkerhetsprovningar och säkerhetsklassningar
- säkerställa att berörd personal ges erforderlig utbildning.
- Vara primär mottagare av hemlig handling
- Vara kontaktperson gentemot Säkerhetspolisen och Försvarmakten,
- Tillse att säkerhetsskyddsanalys och åtgärdsplanering uppdateras årligen
- Följa upp tidigare beslutade åtgärder
- Revidera riktlinje för säkerhetsskydd (tillika säkerhetsskyddsplan)
- Antar bilagorna till *Riktlinje för säkerhetsskydd i Värnamo kommun*.
- Vara ett kunskapsstöd för Kommundirektören vid beslut inom Säkerhetsskydd

3.3. Signalskyddschef

Värnamo kommun ska ha en biträdande signalskyddschef, då funktionen Signalskyddschef idag är länsgemensam och är bemannad via Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Den biträdande signalskyddschefen ansvarar för driften av Värnamo kommuns krypterade kommunikationssystem, SIGNE.

Mer information om signalskydd finns i kommunens *Signalskyddsinstruktion*.

3.4. Förvaltningarna/Avdelningarna/Enheterna

Ansvar för säkerhetsskyddet följer i första hand det ordinarie verksamhetsansvaret. Säkerhetskänsliga verksamheter inom kommunen har därmed ett ansvar att genomföra säkerhetsskyddsåtgärder inom sina verksamheter med stöd av säkerhetsskyddsorganisationen.

3.5. Kommunalägda bolag

Kommunalägda bolag, med egna organisationsnummer, är enligt lag enskilda verksamhetsutövare och ansvarar för sitt säkerhetsskydd. De ska ha en egen säkerhetsskyddsanalys, säkerhetsskyddsorganisation och plan för sitt säkerhetsskyddsarbete.

Kommunens säkerhetsskyddschef ska dock bistå de kommunalägda bolagen med begäran om registerkontroll till Säkerhetspolisen vid säkerhetsprovningar av bolagets medarbetare. Bolagen ansvarar för att genomföra resterande delar i säkerhetsprovningsprocessen.

3.6. Tillsynsmyndighet

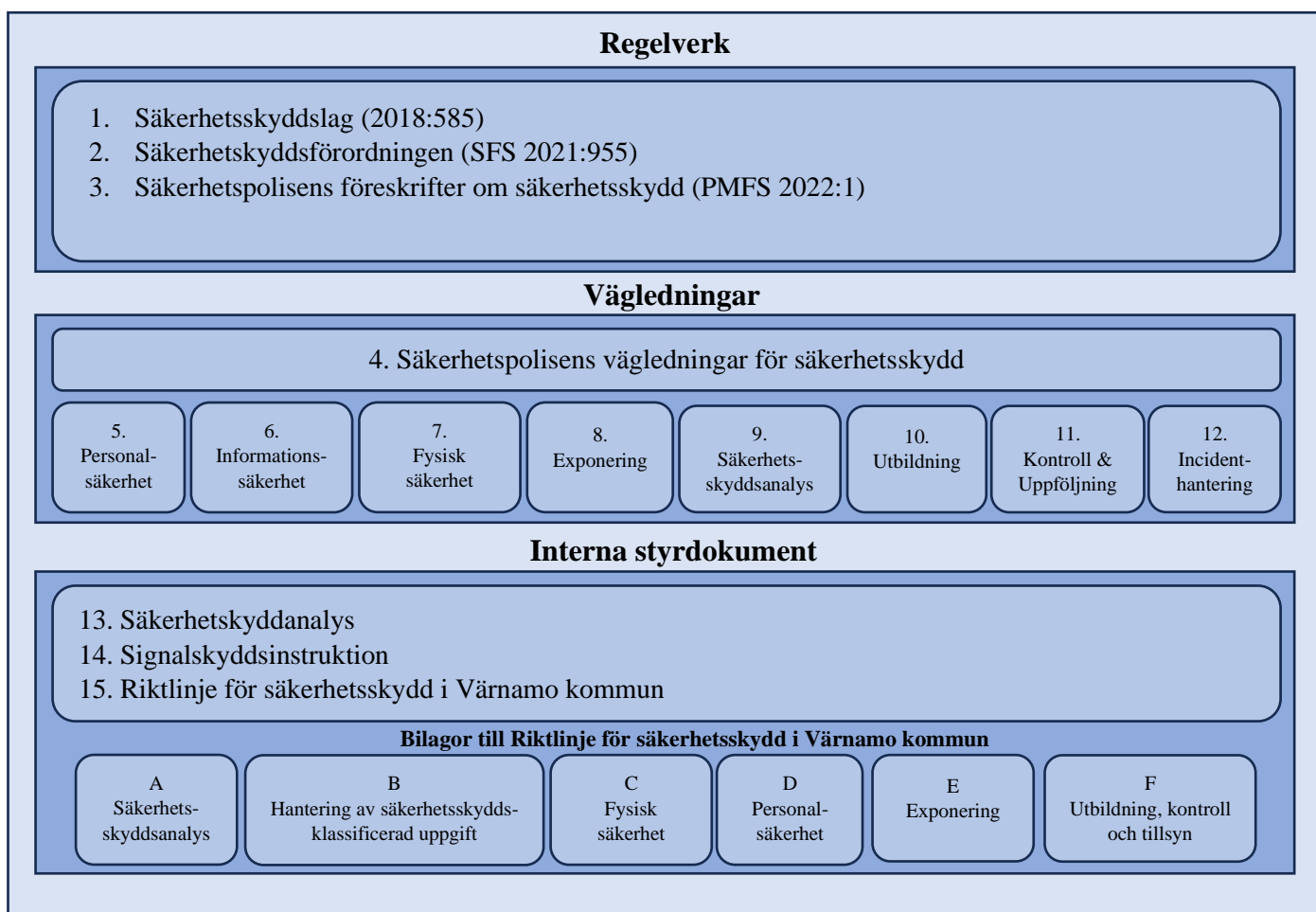
Tillsynsmyndigheterna ska inom sina respektive tillsynsområden ge vägledning om säkerhetsskydd.

Läs om tillsynsmyndigheterna i *Bilaga F - Utbildning, kontroll och tillsyn*.

4. Systematiskt säkerhetsskyddsarbete

Värnamo kommun ska arbeta systematiskt med säkerhetsskydd och därför har ett ledningssystem tagits fram. Det består av ett mappsystem av dokument, mallar, blanketter och länkar strukturerade utifrån de centrala områdena inom säkerhetsskyddsarbetet. Ledningssystemet finns delvis i intranätet (regelverk, vägledningar och styrdokument inklusive bilagor), men specifika mallar kopplat till bilagorna återfinns hos berörd instans inom säkerhetsskyddsorganisationen.

Bilden nedan visar hur ledningssystemet är uppbyggt:

5. Säkerhetsskydd

Säkerhetsskydd är inriktat på att skydda Sveriges säkerhet mot terrorism, spionage, sabotage eller grovt rån. Övergripande kan det beskrivas som ett system av samverkande åtgärder som syftar till att skapa ett heltäckande skydd.

5.1. Skyddsvärden

Sveriges säkerhet kan delas in i fem delar:

- Sveriges yttre säkerhet
- Sveriges inre säkerhet
- Nationellt samhällsviktig verksamhet
- Verksamheter av betydelse för Sverige ekonomi
- Verksamheter som kan generera skada på annan säkerhetskänslig verksamhet

Det som ska skyddas för att värna Sveriges säkerhet inom samtliga delar är:

- Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter
- Anläggningar, objekt, system egendom och andra tillgångar
- Verksamhet som omfattas av ett för Sverige förpliktande internationellt åtagande om säkerhetsskydd

Läs mer skyddsvärdena och hur de identifieras i *Bilaga A – Säkerhetsskyddsanalys*.

5.1.1. Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter

Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter avser uppgifter som rör säkerhetskänslig verksamhet. Det kan även avse uppgifter om verksamhet för att försvara landet, planläggning eller annan förberedelse av sådan verksamhet eller uppgift som i övrigt rör totalförsvaret, om det kan antas att det skadar landets försvar eller på annat sätt vållar fara för Sveriges säkerhet om uppgiften röjs. Det kan vara uppgifter om den egna verksamheten eller uppgifter som kommer från andra myndigheter eller organisationer.

Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller skulle ha omfattats av den lagen om den varit tillämplig i den aktuella verksamheten¹.

5.1.2. Anläggningar, objekt, system egendom och andra tillgångar

Anläggningar, objekt, system egendom och andra tillgångar kan vara avgörande för Sveriges säkerhet utifrån tillgänglighet, leveranser, drift eller med mera.

5.1.3. Säkerhetskänslig verksamhet som omfattas av ett internationellt förpliktande

Sverige har ingått ett antal internationella överenskommelser om säkerhetsskydd, såväl bilaterala som multilaterala, med andra stater och mellanfolkliga organisationer som exempelvis EU och Nato. Överenskommelsernas bestämmelser syftar huvudsakligen till att reglera hur uppgifter som kräver säkerhetsskydd ska hanteras av mottagande part.

5.2. Hot

Det finns många typer av hot i form av främmande stater, organisationer och personer som är beredda att spionera, använda våld eller begå andra brott för att orsaka stora skador på Sveriges säkerhet eller komma över känsliga uppgifter.

¹ Genom formuleringen i andra satsen säkerställs att även enskilda verksamhetsutövare (som i regel inte omfattas av offentlighets- och sekretesslagen) ska skydda sådana uppgifter. Detta följer den inom säkerhetsskydd fundamentala principen att skyddet ska vara detsamma oavsett var, hur eller av vem som verksamheten bedrivs.

Säkerhetshot uppstår då en antagonist har både avsikt och förmåga att genomföra antagonistiska handlingar riktade mot den säkerhetskänsliga verksamheten.

Främmande makt bedriver omfattande underrättelseverksamhet och säkerhetshotande aktiviteter i Sverige, vilket innebär ett hot mot den territoriella suveräniteten och ett oberoende beslutsfattande.² Utöver främmande makt utgör även ideologiskt motiverade grupper och personer ett hot. De kan utföra antagonistiska handlingar, såväl fysiska som digitala, riktade mot myndigheter, institutioner, bolag och individer i syfte att påverka Sveriges säkerhet.

Läs mer om hur hoten identifieras i *Bilaga A – Säkerhetskyddsanalys*.

5.3. Säkerhetskyddsåtgärder

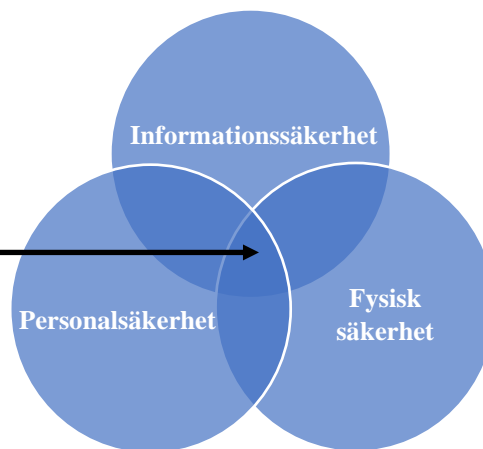
Säkerhetskyddets huvudsakliga inriktning är att skydda mot antagonistiska handlingar, vilket gör att säkerhetsåtgärder som syftar till att minska konsekvenserna vid olyckor i regel inte utgör fullgoda säkerhetskyddsåtgärder. Exempel är när sprinklersystem med automatisk detektion och släckning installeras som brandskyddsåtgärd. Det skyddar mot brand, men systemet är tyvärr verkanslöst mot en angripare. En angripare kan nämligen stänga av vattentillförseln och därefter anlägga en brand. Brandskyddsåtgärden tillhör därför området *verksamhetskydd*³, inte *säkerhetskydd*.

Säkerhetskyddsåtgärder kan generellt sorteras in i de tre kategorierna informationssäkerhet⁴, fysisk säkerhet⁵ och personalsäkerhet⁶.

En grundförutsättning för ett heltäckande säkerhetsskydd är samspelet mellan olika typer av åtgärder som överlappar varandra.

Heltäckande säkerhetsskydd

Utöver samspelet av åtgärder måste hela kedjan av åtgärder vara jämnstark så att det inte finns några svaga länkar.

Arbetet med säkerhetsskydd består av många åtgärder, och kan sägas påbörjas i och med genomförandet av en säkerhetskyddsanalys. Du kan läsa mer om analysen, de tre kategorierna av säkerhetskyddsåtgärder och flera arbetsmoment i riktlinjens bilagor.

5.3.1. Informationssäkerhet

Informationssäkerhet ska förebygga att säkerhetskyddsklassificerade uppgifter obehörigen röjs, ändras, görs otillgängliga eller förstörs. Informationssäkerhet ska

² Säkerhetspolisen 2022-2023,

³ All verksamhet inom Värnamo kommuns organisation ska skyddas, även om det inte är genom säkerhetsskydd. Skyddet för verksamheter som inte är säkerhetskänsliga benämns verksamhetskydd. Åtgärder som vidas för verksamhetskydd kan kopplas till säkerhetsskydd, men genomförandet har inte bäring i säkerhetsskyddslagen.

⁴ Läs mer i *Bilaga B - Hantering av säkerhetsklassificerad uppgift*

⁵ Läs mer i *Bilaga C – Fysisk säkerhet*

⁶ Läs mer i *Bilaga D - Personalsäkerhet*

även förebygga skadlig inverkan i övrigt på uppgifter och informationssystem som gäller säkerhetskänslig verksamhet⁷.

5.3.2. Fysisk säkerhet

Fysisk säkerhet ska förebygga obehörigt tillträde till och skadlig inverkan på områden, byggnader och andra anläggningar eller objekt där säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter finns eller där säkerhetskänslig verksamhet bedrivs. Fysisk säkerhet är även en viktig förutsättning för att obehöriga inte på annat sätt ska få insyn i verksamheten eller ta del av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter⁸.

5.3.3. Personalsäkerhet

Personalsäkerhet består av två delar, säkerhetsprövning och utbildning.

Säkerhetsprövning syftar till att förebygga att personer som inte är pålitliga eller lojala ur säkerhetsynpunkt, alternativt har stora sårbarheter som kan användas mot dem, deltar i säkerhetskänslig verksamhet eller på annat sätt ges tillgång till säkerhetsskydds-klassificerade uppgifter.

Utbildning syftar till att säkerställa att de som deltar i säkerhetskänslig verksamhet har tillräcklig kunskap om säkerhetsskydd för att uppfylla det krav på behörighet och kompetens som deltagandet kräver⁹.

6. Sekretess/tystnadsplikt

Tystnadsplikt för anställda inom Värnamo kommun och dess helägda bolag regleras enligt bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

En verksamhetsutövare ska upplysa den som tillåts ta del av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter om räckvidden och innebörden av den sekretess och tystnadsplikt som följer av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och 8 kap. 1–2 §§ säkerhetsskyddslagen.

7. Säkerhetsskyddsanalys med åtgärdsplanering

Kommunen tar varje år fram en säkerhetsskyddsanalys för att:

- Identifiera om det finns verksamhet eller uppgifter som är skyddsvärda utifrån säkerhetsskyddslagen inom kommunens verksamheter.
- Kartlägga vilka hot som föreligger mot dessa verksamheter
- Analysera vilka förmågor och brister som finns i skyddet av verksamheterna

Du kan läsa mer om säkerhetsskyddsanalysen i *Bilaga A - Säkerhetsskyddsanalys*.

Säkerhetsskyddsanalysen mynnar ut i en åtgärdsplanering för året. Åtgärdsplaneringen är resultatet av analysen och i den ska det framgå vilka åtgärdsbehov som identifierats i analysen, hur och när dessa ska genomföras och vem alternativt vilken verksamhet som är ansvarig för genomförandet.

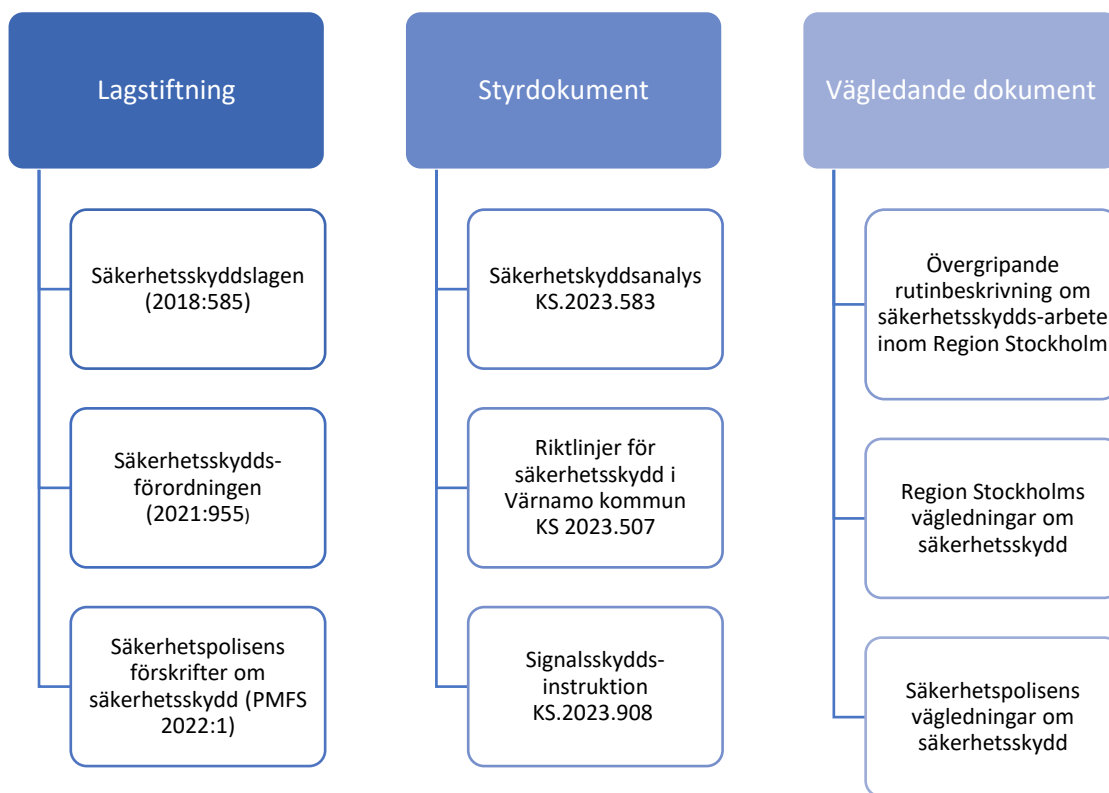
⁷ Sid 24, Vägledning i säkerhetsskydd – introduktion till säkerhetsskydd, Säkerhetspolisen

⁸ Sid 25, Ibid

⁹ Sid 26, Vägledning i säkerhetsskydd – introduktion till säkerhetsskydd, Säkerhetspolisen

8. Regelverk

Säkerhetsskyddsarbetet i Värnamo kommun baseras på flera olika delar.

Förtydligande av det rättsliga ramverket:

Säkerhetsskyddslag (2018:585)

Lagen innehåller bestämmelser om säkerhetsskydd. Bland annat bestämmelser om ansvar, säkerhetsskyddsanalys och säkerhetsskyddsåtgärder.

Säkerhetsskyddsförordning (2021:955)

Förordningen ger kompletterande bestämmelser till säkerhetsskyddslagen. Bland annat säkerhetsskyddschefens roll, informationssäkerhet och säkerhetsprövning.

Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd (PMFS 2022:1)

Föreskriften innehåller kompletterande bestämmelser till säkerhetsskyddslagen och säkerhetsskyddsförordningen.

Det rättsliga ramverket som styr arbetet med säkerhetsskydd kan för vissa verksamheter även inkludera:

Affärsverket svenska kraftnäts föreskrifter och allmänna råd om säkerhetsskydd (SvKFS 2019:1)

Svenska kraftnät har som tillsynsmyndighet rätt att utfärda föreskrifter för enskilda verksamhetsutövare som bedriver elförsörjningsverksamhet.

Försvarsmaktens föreskrifter om signalskyddstjänst (FFS 2021:1)

Föreskriften gäller alla verksamhetsutövare som använder kryptografiska funktioner för att kommunicera säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter till ett informationssystem utanför verksamhetsutövarens kontroll.

Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Offentlighets- och sekretesslagens regler om sekretess behöver vara tillämpliga för att uppgifter ska räknas som säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. Enskilda verksamhetsutövare bör hänvisa till offentlighets- och sekretesslagen för att underlätta hanteringen av handlingar som distribueras mellan enskilda och offentliga verksamhetsutövare, för att åstadkomma transparens i säkerhetsskyddsklassificeringen.

Lagen innehåller även definitionen av när en kommun eller region utövar rättsligt bestämmande inflytande över exempelvis ett kommunalt bolag.

Skyddslag (2010:305)

Lagen innehåller bestämmelser om vissa åtgärder till skydd mot bland annat spioneri, sabotage och terrorism. Den reglerar också vad som kan utses till skyddsobjekt (till exempel energianläggningar), bestämmelser för tillträde och fotografering samt bevakning av skyddsobjekt.

Kamerabevakningslag (2018:1200)

I denna lag finns bestämmelser om användning av övervakningsutrustning såsom övervakningskameror och annan optisk övervakningsmateriel. Här finns bland annat bestämmelser för att skydda den personliga integriteten.

9. Ansvarig

Det är säkerhetsskyddschefen som ansvarar för att riktlinjen och dess bilagor uppdateras.

Ansvarsfördelningen inom säkerhetsskyddsarbetet går att läsa under
3. Organisation och ansvar.

10. Uppföljning

Riktlinjen och dess bilagor uppdateras vid behov, exempelvis vid ändrade direktiv från regional eller nationell nivå. Riktlinjen ska dock revideras minst en gång per mandatperiod.